

На основу члана 54. Закона о добробити животиња ("Сл. гласник РС", бр. 41/09), члана 20. Закона о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС", 129/07) и члана 18. и 46. Статута Општине Прибој ("Сл. лист Општине Прибој", бр 12/08), Скупштина општине Прибој на својој ____ седници одржаној дана ____ године, донела је

ПРОГРАМ

КОНТРОЛЕ И СМАЊЕЊА ПОПУЛАЦИЈЕ НАПУШТЕНИХ ПАСА И МАЧАКА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ПРИБОЈ

Садржај:

1. Увод	2
2. Предлог решења контроле и смањења популације паса	3
2.1. Основе за реализацију програма	3
2.2. Разлози за примену програма	4
2.3. Програм смањења популације	4
2.4. Мере и активности у наредном периоду	5
3. Финансијски план	6
4. Закључак	6

1. УВОД

Стварање популације паса и мачака на улицама наше општине, јавних површина, насељених места и поља, резултат је напуштања кућних љубимаца од стране њихових власника. Сада већ бивши кућни љубимци препуштени сами себи, у борби за голи живот, а у недостатку хране и неге, плус њихово удруживање и хордашење постају велики проблем за животну средину где се крећу. Познато је такође, да је њихово размножавање веома прогресивно, па се популација паса луталица тиме стално увећава.

Због тога је неопходно

1. Применити важеће одредбе Закона,
2. Стимулисати мере за стерилизацију, вакцинацију и обележавање паса,
3. формирати ЗОО хигијенску службу.

Закон о добробити животиња, који је донешен, у складу је са европским стандардима и одређује начине поступања са животињама, заштиту животиња од злостављања, заштиту добробити животиња при лишавању живота, држању, узгоју, клању итд. Закон у чл. 54. одређује да органи јединица локалне самоуправе дужни су да израде и спроводе **Програм контроле и смањења популације напуштених паса и мачака према специфичностима средине.**

Законом о ветеринарству, између осталог, уређује се заштита и унапређење здравља животиња, утврђују се заразне болести животиња и мере за спречавање ширења, сузбијања и искорењивања заразних болести животиња и болести које се са животиња могу пренети на људе. Уређују се и услови за држање животиња, од врсте објеката па до храњења, хигијенско санитарних услова итд.

Терминологија:

Напуштен је сваки пас који се нађе на јавном месту без надзора власника и који није регистрован и обележен у складу са Законом;

Луталица је пас који се нађе на јавном месту без надзора власника а исти је обележен уградњом микрочипа или тетовираним бројем те је на основу тога могуће пронаћи његовог власника.

2. ПРЕДЛОГ РЕШЕЊА КОНТРОЛЕ И СМАЊЕЊА ПОПУЛАЦИЈЕ ПАСА

2.1. Основе за реализацију програма

Основе за реализацију програма чини:

Законска регулатива:

- Закон о ветеринарству («Сл.гласник Републике Србије», бр.91/05);
  - Закон о добробити животиња («Сл.гласник Републике Србије», бр.41/09);
  - Правилника о начину разврставања и поступања са споредним производима животињског порекла, ветеринарско-санитарним условима за изградњу објеката за сакупљање, прераду и уништавање споредних производа животињског порекла, начину спровођења службене контроле и самоконтроле, као и условима за сточна гробља и јаме гробнице («Сл.гласник Републике Србије», бр. 31/2011);
  - Правилник о условима за упис у Регистар за огледе на животињама и садржини и начину вођења тог регистра, програму обуке о добробити огледних животиња, обрасцу захтева за одобрење спровођења огледа на животињама, начину неге, поступања и лишавања живота огледних животиња, као и о садржини и начину вођења евиденције о држању, репродукцији, промету, односно спровођењу огледа на животињама («Сл.гласник Републике Србије», бр. 39/2010);
  - Правилник о начину обележавања и регистрације паса и мачака («Сл.гласник Републике Србије», бр. 23/2012);
  - Одлука о држању домаћих животиња («Сл.лист Општине Прибој», бр.8/10)
- **Регистрација и обележавање** свих паса је кључна и превентивна мера, којом је олакшан надзор над њиховим кретањем, трговином, превозом, односно проналажењем изгубљених, напуштених и отуђених љубимаца. На тај начин сваки пас би био евидентиран и знао би се његов власник (надлежност – Министарство, Општина Прибој, и ветеринарске ординације које се брину о здрављу паса).
- **Стерилизација** је најефикаснија мера којом се смањује популација паса, регулише бројност популације у прихватиштима, као и неконтролисана репродукција напуштених паса. (надлежност – Министарство, Општина Прибој и ветеринарске ординације које се брину о здрављу паса)
- **Удомљавање** паса из прихватишта је најхуманији начин збрињавања напуштених животиња. Све животиње које се дају на удомљавање морају бити вакцинисане, стерилисане и обележене. (надлежност – ЈКП "Услуга" Прибој)
- **Образовање и информисање** – циљеви образовања и информисања су упознавање власника паса, као и грађана, са особинама и потребама паса, сопственим мотивима држања паса, законским обавезама власника паса. Поред тога грађанство се мора упознати са елементима Програма контроле и смањења популације паса луталица у циљу бољег разумевања права и одговорности свих учесника у ланцу решавања проблема, а нарочито обавеза власника паса. (надлежност – еколошка удружења, локални медији, здравствене установе, основне и средње школе)

- **Еутаназија** је лишавање живота животиња на хуман начин и једна је од мера контроле и решавања ове проблематике. Закон о добробити животиња у члану 15. одређује

када се животиња може лишити живота.

За наш Програм битне су следеће тачке:

1) ако је повређена, неизлечиво болесна, телесно деформисана или на други начин патолошки онеспособљена тако да опоравак није могућ, а живот за њу представља бол, патњу, страх и стрес;

2) ако је достигла старост па јој отказују основне животне функције;

3) ако се лишавањем живота спречава ширење, односно ако се сузбијају и искорењују заразне болести, у складу са законом којим се уређује ветеринарство и здравље људи;

4) ако животиња не може да се прилагоди условима смештаја, а њено пуштање на слободу представља опасност за људе, друге животиње и животну средину;

5) ако је лишавање животиње живота од веће користи за њену добробит него што су патње од даљег живота, у складу са мишљењем ветеринара (надлежност – Ветеринарска станица).

- **Финансирање** – да би Програм у целости био реализован потребно је предвидети и обезбедити финансијска средства за рад и функционисање прихватилишта, као и за превентивне мере здравствене заштите (обележавање, вакцинација, стерилизација и еутаназија).

Средстава се обезбеђују из:

- буџета локалне самоуправе;
- из Министарства;
- из донација.

2.2. Разлози за примену програма

Циљ овог програма је хуманији и савременији приступ решавању проблема паса луталица у складу са важећом правном регулативом.

Основни разлози за примену Програма су:

Социјално - безбедносни – нарушавање јавног реда и мира;

Економска оправданост – трошкови постојања прихватилишта временом ће се исплатити – наспрам трошкова које би локална самоуправа морала да плати у случају одштетних захтева грађана.

Здравствени – спречава се ширење и преношење заразних болести као и болести које су заједничке људима и животињама (зоонозе).

Хигијенско - еколошки - спречава се растурање чврстог отпада и смећа из контејнера, канти и депонија, избегава се прљање улица, јавних површина и дечијих игралишта.

Естетски – лепши изглед града и насељених места, како за грађане тако и за туристе.

Хумани однос према животињама – хумано поступање са животињама је мера у интересу и људи и животиња.

Едукативни – потреба да се створи нова клима и пропагирају разни едукативни програми намењени подизању укупне свести грађана, нарочито деце о

проблемима паса луталица.

Тако, локална самоуправа, свесна своје одговорности и законске обавезе, када је у питању решавање ове проблематике, а у циљу да се понаша одговорно и тако утиче на смањење и контролу бројности паса/мачака израдила је овај Програм и потрудиће се да се исти у пракси и спроведе.

Да би Програм био успешан неопходна је сарадња надлежног Министарства, локалне самоуправе, предузећа или организације која управља прихваталиштем, ветеринара, здравствених радника, удружења за заштиту животиња и грађана.

2.3. Програм смањења популације

Програм смањења популације паса луталица неопходно је спровести у две фазе:

I фаза – је спровођење мера смањења популације паса луталица на прихватљив број здравих и мирољубивих животиња.

Ова фаза би се одвијала у два правца, а спровођење и надзор били би паралелни:

- 1) Пси познатих власника:
  - успостављање одговорног власништва,
  - обележавање паса микрочиповима и регистрација власника,
  - стварање јединствене електронске базе података,
  - контрола здравственог стања (вакцинација против беснила, дехелминтизација),
  - контрола репродукције (подстицање власника да стерилишу своје кућне љубимце).

Примена Одлуке о држању домаћих животиња.

- 2) Пси луталице:
  - масовно хватање и контрола репродукције стерилизацијом,
  - микрочиповање (да сваки пас буде у електронској бази података),
  - здравствена контрола (програм масовне вакцинације),
  - одвајање здраве и доброћудне популације и вршити активно удомљавање,
  - затим у првој фази овог Програма, после претходног третмана, пси који се не удоме, да се пуштају на одређена станишта (значи постепено смањивати број места, где ће се они налазити и кретати),
  - остали пси (агресивни, неприлагодљиви итд.) после максимално 10 дана проведених у прихваталишту морају бити лишени живота према члану 15. Закону о добробити животиња.

Рок: трајни задатак.

Овим мерама би допринели да кроз прихваталиште за релативно кратко време прођу сви пси луталице, буду обележени и здрави, па кад се нађу на улици или другој јавној површини не би представљали велику опасност.

II фаза – стабилизација популације паса луталица

У овој фази ће се оформити Зоохигијенска служба, која би се бринула о популацији паса луталица, чији број би био у стагнацији, а са тежњом да се пси све мање налазе на одређеним стаништима, а здрави пси до краја живота сместе у прихваталиште. Временом,

део прихватилишта би био реконструисан у пансион за трајно смештање паса, урађен зелени појас и стазе за шетање, тако да би посетиоци могли да обиђу псе, а тиме се подиже укупна свест грађана, нарочито деце о проблемима паса луталица. Значајно би било да се до ове фазе грађани и деца едукују, да се на јавне површине враћају само пси који су прошли третман, да су евидентирани, стерилисани, вакцинисани и видљиво обележени на увету или огрлицом.

Рок: 31.05.2015.год.

Неопходно је да власници кућних љубимаца буду упознати са обавезама и правима из закона, са запрећеним казнама за непоштовање прописа, са циљевима и мерама контроле популације кућних љубимаца, јер популација кућних љубимаца има директан утицај на популацију напуштених који се слободно крећу на јавним површинама у граду и свим насељеним местима у окружењу, стварајући проблеме. Јер кад су животиње прописно обележене и регистроване, стварају се услови за лако и брзо проналажење правог власника, који ће се много теже одлучити да одбаци или напусти свог љубимца, ако зна да су казне значајне, као и трошкови хватања и евентуално насталих штета од напада на људе и домаће животиње.

Општина Прибој, кроз примену прописаних мера и доношења одговарајућих скупштинских одлука, доћи ће до дугорочног решења по питању контроле и смањења популације напуштених паса/мачака.

2.4. Мере и активности у наредном периоду

Да би Програм дао своје праве ефекте, потребно је под хитно направити акциони план, који ће обухватити све до сад набројано:

- 1) Градња прихватилишта за псе,
- 2) Израда акционог и финансијског плана, на основу истраживања популације луталица,
- 3) Масовни третман, стерилизација власничких паса,
- 4) Масовни третман напуштених паса,
- 5) Израде и усвајање неопходних одлука на нивоу локалне самоуправе,
- 6) Образовање и информисање грађана,
- 7) Интензиван рад на удомљавању паса,
- 8) Контрола и санкционисање неодговорних власника у сарадњи са локалним (комуналним) и републичким (ветеринарским) службама-по систему «од врата до врата»,
- 9) Обезбеђење просторије са одговарајућим условима за рад ветеринара у планираном прихватилишту,
- 10) Сарадња ветеринара, предузећа које управља прихватилиштем, здравствених установа, инспекције, локалне самоуправе, грађана, удружења за заштиту животиња, медија.

У циљу обезбеђења одрживости ефеката поменутих пројеката треба извршити:

- 1) обележавање свих паса на територији општине Прибој,
- 2) формирати зоохигијску службу у оквиру ЈКП „Услуга“ Прибој,
- 3) побољшати сарадњу са удружењима за заштиту животиња по питању реализације програма за смањење броја напуштених животиња подићи на максимални ниво,
- 4) обезбедити сарадњу са удружењима грађана, медијима, ветеринарским, здравственим и другим службама, школама,

5) изменити постојеће одлуке, односно донети нове одлуке које регулишу ову област.

3. ФИНАСИЈСКИ ПЛАН

1. изградња прихватилишта за напуштене псе и мачке;
2. трошкови ветеринарског збрињавања и здравствене контроле ухваћених животиња (лекови, вакцинација, обележавање, лечење-по садашњем Закону потребан је уговор са ветеринарском станицом);
3. трошкови личног дохотка и накнаде за запослене раднике;
4. трошкови обуке, као и здравствене заштите запослених (превентивно вакцинисање);
5. трошкови исхране животиња у прихватилишту;
6. материјални трошкови у прихватилишту (гориво, регистрација возила, струја, вода, телефон...);
7. трошкови стерилизације и еутаназије;
8. одржавање објекта и опреме у прихватилишту;
9. набавка дезинфекционих средстава;
10. трошкови превоза и уништавања животињских лешева.

ПРИХОДИ ЗА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

1. Буџет општине Прибој (евентуално средства из буџета Републике).
2. Из делатности прихватилишта,
3. Средства из донација, фондова и сл.

4. ЗАКЉУЧАК

Сваки неевидентирани пас или штене кога власник избаци на улицу постаје напуштени пас и представља опасност за грађане а одговорност за последице њихових напада на грађане и имовину пада на терет локалне самоуправе.

Ради превазилажења наведене ситуације а у складу са позитивним законским прописима предложене су мере чији је циљ решавање проблема паса луталица односно њихово уклањање са јавних површина, и то:

- Регистрација, обележавање и микрочиповање свих паса је кључна и превентивна мера, којом је олакшан надзор над њиховим кретањем, трговином, превозом, односно проналажењем изгубљених, напуштених и отуђених љубимаца. На тај начин сваки пас би био евидентиран и знао би се његов власник чиме би се повећала одговорност власника, који своје љубимце не могу олако избацити на улицу, а неодговорни власници ће сносити све материјалне трошкове за последице дела које направи пас (нападне особу, друге животиње...) као и трошкове хватања и збрињавања пса у прихватилишту.

- Склањањем паса са јавних површина и смештањем у прихватилиште елиминише се опасност од уједања грађана и плаћање одштетних захтева уједеним грађанима нестаје, а удомљавање паса из прихватилишта је најхуманији начин збрињавања напуштених животиња.

- Стерилизацијом власничких и невластничких паса/мачака ставља се под контролу и смањује се бројност популације паса/мачака без њиховог убијања, које је

у Србији забрањено (Закон о ветеринарству, Закон о добробити животиња, Кривични законик).

- Еутаназија је лишавање живота животиња на хуман начин и једна је од мера контроле и решавања ове проблематике.

- Образовање и информисање – циљеви образовања и информисања су упознавање власника паса, као и грађана, са особинама и потребама паса, сопственим мотивима држања паса, законским обавезама власника паса. Поред тога грађанство се мора упознати са елементима Програма контроле и смањења популације паса луталица у циљу бољег разумевања права и одговорности свих учесника у ланцу решавања проблема, а нарочито обавеза власника паса.

Применом свих ових мера из Програма значајнији резултати се могу очекивати за око годину дана. Све горе наведене мере предвиђене Програмом су неопходне како би се кроз време и едукацију подигла свест о схватању одговорности (личне и материјалне) власника сваког пса и тиме отклонио узрок проблема.

Усвајањем и реализацијом овог Програма допринеће се значајном смањену броја напуштених паса и паса луталица на територији општине Прибој, чиме ће се смањити и број оштећених грађана од уједа паса а што ће се директно одразити на смањење трошкова по наведеном основу у буџету општине Прибој.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ

Број _____, дана _____ 2014. године
Прибој

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ

Саша Василић, спец. инж. ел.